

Тихомир ЈОВАНОВИЋ

НАРОДНООСЛОБОДИЛАЧКИ ОДБОР У ПОЋУТИ 1941—42. ГОДИНЕ*

Деветог септембра 1941. године у Поћути је дошла партизанска чета којом је командовао Стеван Филиповић. Заједно с њом дошла је и једна чета четника са поручником Ратком Мартиновићем на челу. Дошао је с њима и др Милош Пантић. Сместили су се у школи и за сутрадан заказали збор.

Код општине се 10. септембра скупило око 300 људи. На збору је први говорио др Милош Пантић који је изложио циљеве партизанске борбе у нашој земљи и позвао све људе да ступе у партизанске одреде како би се непријатељ што пре истерао из земље. Осврнуо се затим и на брзу пропаст бивше Југославије и говорио о издаји владе Цветковић—Мачек. За новообразовану владу генерала Недића рекао је да представља наставак раније издајничке политике режима. Говор је завршио вером у победу савезника над Немцима истичући да ће тој победи доста допринети и борба партизанских одреда у нашој земљи.

После др Пантића говорио је Ратко Мартиновић. Рекао је да се четници боре са партизанима братски, раме уз раме, и да ће тако бити све до коначног ослобођења земље.

На овом збору изабран је Народноослободилачки одбор за подручје општине Поћута. На предлог грађана у Одбор је изабрано 14 чланова, из сваког села по два човека. Изабрани су:

Рајко Ковачевић из Тубравића, стар 30 година, сиромашног имовног стања, припадник предратне Земљорадничке странке;

Радомир Б. Никићевић из Тубравића, стар 45 година, сиромашног имовног стања, припадник Радикалне странке;

Миличав Јевтић из Брезовица, стар 34 године, сиромашног имовног стања, припадник Земљорадничке странке;

Алексије Милићевић из Брезовица, стар 40 година, средњег имовног стања, припадник Радикалне странке;

Момир Поповић из Вујиноваче, стар 40 година, средњег имовног стања, припадник Радикалне странке;

---

* Одломак из хронике Поћуте и Тубравића, писане 1961. године, која се у рукопису чува у Међуопштинском историјском архиву у Ваљеву.

Светомир Маричић из Вујиноваче, стар 28 година, сиромашног имовног стања, политички неопредељен;

Милош Пиргић из Ребеља, стар 50 година, средњег имовног стања, припадник Земљорадничке странке;

Светислав Симић из Ребеља, стар 50 година, сиромашног имовног стања, припадник Радикалне странке;

Живан Лукић из Совча, стар 47 година, сиромашног имовног стања, припадник Радикалне странке;

Радомир Павловић из Совча, стар 50 година, средњег имовног стања, припадник Радикалне странке;

Драгић Бურიћ из Куница, стар 50 година, средњег имовног стања, припадник Радикалне странке;

Светозар Борђевић из Куница, стар 40 година, сиромашног имовног стања, припадник Земљорадничке странке;

Јован Радосављевић из Ровна, стар 60 година, сиромашног имовног стања, припадник Радикалне странке;

Марко Живковић из Ровна, стар 35 година, сиромашног имовног стања, припадник Радикалне странке.

Одмах по избору приступило се конституисању Одбора. За председника је предложен Милош Пиргић из Ребеља, али он није прихватио ову дужност наводећи као разлог своју старост. Потом је за председника једногласно изабран Рајко Ковачевић из Тубравића, а за секретара Милисав Јевтић Ђеба из Брезовица. После тога, Одбор је спалио сву архиву бившег Општинског одбора у Поћути.

Прва радна седница Народноослободилачког одбора у Поћути одржана је сутрадан по његовом избору. Овом састанку присуствовали су Милосав Милосављевић, политички комесар Ваљевског НОП одреда, и Миле Милатовић, политички комесар Подгорске чете. По првој тачки дневног реда разговарало се о прикупљању оружја и муниције за партизане и формирању група које ће то извршити. О томе је говорио Милосав Милосављевић који је присутне упознао да су партизански одреди сваког дана све бројнији и да ће пред њима ускоро бити важан задатак — ослобођење од непријатеља целог нашег краја и града Ваљева да би се на тај начин створила пространа слободна територија — а за то је потребно доста оружја и муниције.

У оквиру друге тачке дневног реда решено је да се формира општинска стража од двадесет људи. Било је доста дискусије о томе да ли да се ово зове „стража“ или „милиција“. Ипак, све време док је постојала носила је назив „стража“. Њене дужности биле су: да чува ред и мир на ослобођеној територији, сткрива и хвата шпијуне које би непријатељ убацивао, контролише кретање непознатих лица и легитимише их, спречава пљачку. За командира страже одређен је Богољуб Пешић, резервни подофицир из Ребеља. Стражари су били: Жика Тешић, Живорад Несторовић, Јаков Алексић и Момир Пешић из Ребеља; Крстивоје Бранковић, Остоја Бебић и Алекса Поповић из Вујиноваче; Драгоје Маричић, Стеван Маричић, Драгољуб Букић, Сретен Марић, Богољуб Радосављевић и Милан Милутиновић из Брезовица; Митар Нинић из Куница; Александар Томић и Тома Петровић

из Совча; Живорад Живковић из Ровна. Седиште страже било је у Поћути, у једном одељењу општинске зграде. Стражари су ту ноћивали и одатле одлазили у патролирање по селима, а држали су и стална извиђачка места. Једно извиђачко место налазило се на „Крсту” више Шарана, а друго код куће Драгића Бурића у Куницама. На извиђачким местима био је и ноћу и дању по један стражар. Патроле које су се кретале по селима долазиле би до ових места и обавештавале се да ли има шта ново.

Неколико дана после избора Народноослободилачког одбора, 15. септембра, у Поћуту је дошао четнички капетан Димитрије Мита Марић са групом официра у униформама. На његово тражење Одбор му уступа за смештај једну просторију у општинској згради. Људима у Одбору говорио је о сарадњи четника и партизана и о предстојећем нападу на Ваљеву, али се притом и љутио на партизанско руководство које је само изабрало Народноослободилачки одбор, јер то није одговарало духу споразума између четника и партизана. Због тога је капетан Марић тражио од партизанског руководства да се одржи нови збор на коме би се изабрао нови одбор. До тога је и дошло 21. септембра.

Збору су у име партизана присуствовали др Милош Пантић, Миша Дудић и Чеда Милосављевић, а у име четника Света Протић, адвокат из Ваљева у униформи потпуковника, капетан Димитрије Марић и Марићеви официри, поручници Драгољуб Катић, Милан Теодосић и Михаило Вучићевић, сва три иначе учитељи по занимању. Присутно је било око 300 људи.

На збору су као представници партизана говорили др Пантић и Чеда Милосављевић. Они су присутне обавестили због чега је сазван нови збор истичући да је између партизана и четника склопљен споразум о заједничкој борби и да је људима остављено на вољу да се одреде за четнике или партизане. У том смислу говорио је и капетан Марић који је додао да у духу тог споразума треба изабрати и нови одбор. Присутни су се изјаснили да је раније изабрани одбор добар и да га не треба мењати, али су овог пута изабрали одборницима девет заменика. То су:

Милутин Томић из Совча, стар 40 година, припадник Радикалне странке;

Светислав Томић из Совча, припадник Радикалне странке;

Вукашин Бебић из Вујиноваче, стар 35 година, припадник Земљорадничке странке;

Буро Бранковић из Вујиноваче, стар 50 година, припадник Радикалне странке;

Владислав Грујичић из Брезовица, припадник Земљорадничке странке;

Драгиша Суботић из Тубравића, стар 28 година, припадник Земљорадничке странке;

Ненад Марић из Куница, стар 45 година, припадник Земљорадничке странке;

Бура Лукић из Ребеља, стар 30 година, припадник Земљорадничке странке;

Милан Срећковић из Ровна, стар 38 година, припадник Земљорадничке странке.

После завршеног збора партизани су се вратили у околна села Совач, Вујиновачу и Ребељ, а капетан Марић је остао у Поћути. После неколико дана капетан Марић је, и поред овако проширеног одбора, поставио по свим околним селима четовоће, који су обично били из редова бивших подофицира. Тако је у Тубравићу поставио за четовоћу Радосава Буричића, старог 28 година, бившег подофицира. Отпочео је, уз то, да мобилише поједине људе у свој одред, а осталим војним обвезницима издавао је потврде да су четници, али да могу остати код својих кућа док не добију позив. У Тубравићу је издао тридесетак таквих потврда. Суочено са таквим Марићевим деловањем, партизанско руководство је наредило Рајку Ковачевићу, председнику Народноослободилачког одбора, да издаје потврде људима који су се определили за партизане. У Тубравићу је издато око 20 оваквих потврда.

Пошто је у то време Ваљево било блокирано, највећи део јединица налазио се тамо, а НОО у Поћути се првенствено ангажовао на прикупљању хране за ове јединице. Домаћинства су према свом имовном стању доносила намирнице у Одбор, а одатле су оне транспортовање на положај. У школи је основана економска база у којој је поред хране сакупљана и муниција пронађена у селима. Ту је била и радионица за израду нове и крпљење подеране одеће и обуће. При овој бази налазило се двадесетак војника партизана, а командир им је био Раде Бокић. Из базе у школи у Поћути снабдевао се и капетан Марић са својим одредом. При деоби хране Марић се понашао врло бахато, па је једанпут дошао у сукоб са секретаром Одбора Милисавом Јевтићем. Јевтић му је тада рекао: „Доста тих еполета, оне су нас упропастиле”. Због тога су једне ноћи, кад је из одбора пошао кући у Брезовице, Јевтића премлатили Марићеви људи. Од партизана, сем војника у економској бази, на подручју општине Поћута налазила се свега једна чета Ваљевског одреда, која је била смештена у Совчу, код Томе Томића.

Цео октобар 1941. био је леп и сунчан што је за ове крајеве у то доба године неуобичајено. Свега неколико дана било је облачно, а кише је пало веома мало. Сељаци су били забринути како ће обавити јесење орање и сетву јер је у овим селима земља и иначе сува, кречна и тешка за обраду. Нарочито су у тешком положају биле породице мештана доспелих у заробљеништво. У помоћ им је притекао Народноослободилачки одбор.

У јесен 1941. партизански одреди су организовали превоз жита из Мачве, Посавине и Тамнаве у планинска села. Око 150 кола, натоварених пшеницом, стигло је у Поћуту. Требало је обезбедити да се око шест вагона ове пшенице негде смести. Део је смештен у економску базу, доста је НОО пребацио у Вујиновачу, код Михаила Бебића, а

остало у Совач, код Захарија Спасојевића и Тихомира Ракића, и у Брезовице, код Николе Стојића. Пшеница се млела у воденицама поточарама на Јабланици и Повленској реци, а од добијеног брашна жене су месиле хлеб за партизанске јединице.

Пошто година није била родна, недостајало је семена за јесењу сетву, није било ни довољно жита за исхрану. Народноослободилачки одбор је зато издаво потврде сељацима да могу ићи у Тамнаву ради набавке пшенице и кукуруза. Ваљево је у то време било под блокадом па се морало ићи заобилазно и за одлазак и повратак требало је пуних недељу дана.

Почетком сваког месеца Одбор је бирао новог командира општинске страже. У току октобра командир је био Тома Митровић из Совча. Стража је свакодневно патролирала по селима и мотрила на сумњива лица.

Народноослободилачком одбору је једанпут стигло обавештење да Миленко Гогић, припадник Српске државне страже у Ваљеву, треба да стигне на овај терен ради прикупљања података о томе колико има партизанских јединица, ко су њихови руководиоци, у чијим се кућама налазе и ко с њима сарађује. Десетог октобра стража је ухватила Гогића у кући Милосава Буричића из Тубравића. Доведен је у Одбор где се управо налазио и Здравко Јовановић, командант Ваљевског НОП одреда. На саслушању Гогић је признао да је дошао ради прикупљања података за непријатеља, суђено му је и након тога стрељан је.

Нешто касније, дошао је у Одбор један сељак и испричао како су њему и још двојици људи, на путу за Бајину Башту, где су били пошли ради куповине дувана, тројица непознатих људи са петокракама на капама отели 15.000 динара. Десило се то код Васине воде испред Медведника. Упућена је патрола, састављена од тројице стражара предвођених Јаковом Алексићем, која је успела да пронађе пљачкаше и спроведе их у Одбор. Ту их је саслушао Србислав Поповић Поп из штаба Тамнавског батаљона. Један из ове групе је био дечак, други је изјавио да се уопште није мешао у пљачку, па је само трећи осуђен на смрт стрељањем. Сва три су били Мачвани.

Стража је, између осталог, чувала државну и црквену шуму од недозвољене сече, јер су појединци схватили да се у новонасталој ситуацији може сећи како ко хоће.

У згради Одбора дежуром је сваког дана по један одборник, али су и остали скоро свакодневно навраћали у Одбор да би сазнали за новости и евентуално добили нове задатке.

Скоро сваког дана у Одбор су долазили курири са терена доносећи вести штаба Ваљевског партизанског одреда. Вести су биле куцане на машини, а садржавале су информације о борбама на источном фронту, борбама партизанских и четничких јединица са Немцима у Мачви и догађајима на слободној територији. По један примерак ових вести истицан је на табли у општинском дворишту.

Око 10. октобра дошао је у штаб капетана Марића подофицир Славко Рашевић са наређењем да се изврши мобилизација свих пред-

ратних подофицира и гардиста и да се до 15. октобра упуте на Равну Гору где ће доћи и краљ Петар. Марић је почео да врши притисак на људе и успео је да извезе број мобилише и пошаље их на Равну Гору. После петнаестак дана они су се вратили кућама. На Равну Гору ишао је том приликом и одборник Светомир Маричић из Вујиноваче који после тога није учествовао у раду Одбора.

Пошто су Немци у ово време већ надирали од Шапца ка Лозници и Крупњу, из Крупња је евакуисана болница која је 16. октобра стигла у Поћуту и смештена у школску зграду. Са болницом је дошло 48 рањеника. Управник болнице је био др Бура Мештеровић, а у болници је радила и др Јулка Пантић. Рањеници су били Раћевци, Мачвани и Тамнавци. Међу рањеницима је био и један сељак из Јабучја коме су груди биле прорешетане митраљезом. Над њим је овде извршена операција. Са болницом је у Поћуту дошао и Драгојло Дудић и задржао се овде десетак дана.

Доласком болнице, пред НОО нашло се неколико нових и неодложних задатака. Требало је, пре свега, обезбеђивати болницу намирницама, нарочито млеком и млечним производима. О овим питањима расправљало се на седници Одбора, одржаној 17. октобра, којој су присуствовали Драгојло Дудић и др Миша Пантић и говорили о потреби снабдевања болнице храном и набавци завоја за рањенике. Пошто није било могуће да се завоји набаве из града, решено је да се организује акција сакупљања ланеног платна које би се користило као замена за завоје.

Одборницима је дат задатак да још исто вече организују у својим селима конференције и упознају мештане са одлуком Одбора да се приступи организованом снабдевању партизанске болнице храном и санитарским материјалом. На конференцији у Тубравићу говорио је Драгојло Дудић, а присуствовало је око 160 људи.

Предузета акција убрзо је дала резултате. За три дана прикупљено је преко 300 метара ланеног платна. У томе се посебно истакла Живана Петровић из Тубравића. Села Тубравић и Совач, као најближа Поћути, примила су обавезу да свакодневно добровољно снабдевају болницу млеком и млечним производима.

Партизанске јединице налазиле су се у ово време у селима у околини Поћуте па су везе са њима оствариване сваког дана. Кад год би се одржавала нека конференција, коју је заказао Одбор, на њој би скоро увек говорио и неко од руководиоца ових јединица. Тако је, на пример, на конференцији у Тубравићу, одржаној у кући Михаила Никићевића уз присуство око 120 мештана, говорио Милош Минић; у Брезовицама, у кући Драгољуба Букића, Милосав Милосављевић; у Вујиновачи, у кући Вукашина Бебића, Мирко Томић; у Совчу, у кући Томе Томића, Миле Милатовић; у Ребељу, у кући Стратимира Алексића, Стеван Борота, а у кући Обрада Бранковића Андрија Мазинјанин; у Куницама у кући Милосава Марковића, Влада Зечевић, а у Ровнима, у кући Гавре Ракића, Ратко Мартиновић.

Кад је у Ужицу почела да излази „Борба“ свака партизанска јединица добијала је по неколико примерака овог листа, па су вес-

ти из „Борбе”, нарочито вести из ваљевског краја, коришћене као извор информација за становништво Поћуте и околних села. Свакодневно су умножаване и вести које су бележене слушањем емисија савезничких радио-станица.

У време док се партизанска болница налазила у Поћути, лекарима су се за помоћ обраћали и болесници из села овог краја. Поред др Мештеровића и др Јулке Пантић сељацима су лекарску помоћ узивали и др Миша Пантић и др Питовић, који су се налазили у саставу оперативних јединица и повремено наилазили кроз Поћуту. Они су тада лечили Ружу Букановић, Милену Поповић, Антонија Грујичића и друге.

Да би се отежао продор Немаца од Лознице према Ваљеву, руководства партизанских јединица које су биле у опсади Ваљева упутила су захтев НОО у Поћути и другим местима да организују прекопавање пута Ваљево — Лозница код Рибара. Одбор у Поћути решио је на седници од 20. октобра да се за ову акцију одреде мештани села Тубравић, Вујиновача, Совач и Кунце. Седница је одржана ујутро, а у току дана одборници су по селима позивали људство у акцију. Увече, око 18 часова, окупило се у Поћути око 160 људи са крамповима, будаџима и лопатама. Пред полазак на извршење задатка одржао им је говор Здравко Јовановић, који је рекао: „Другови, ми морамо спречити непријатеља да продре на слободну територију. Зато нам је потребно да порушимо мост на Рибарима и испресецамо пут на неколико места. Боље је да ми ударимо на непријатеља него он на нас”.

Ради обезбеђења, упућена је једна партизанска чета која је имала да штити људство док ради. У току ноћи они су стигли на Рибаре и прекопали пут у дужини од око четири километра, а мост код Рибара порушили су партизански минери. Немци који су стражарили на Боричевцу приметили су да се на путу нешто дешава и насумце пуцали према Рибарима, али жртава није било.

Пет-шест дана касније тражено је да се на сличан начин пресече пут који води од Ваљева уз Јабланицу према Дебелом Брду. И ради тога одржана је седница Одбора на којој су за акцију одређени мештани Равња, Куница, Совча и Тубравића. Учествовало је око 60 људи. Пут је пресечен на неколико места, срушен је мост на Росулама, а мост на Шарану је миниран.

Крајем октобра требало је пресећи пут Ваљево — Варда па је за ову акцију Одбор одредио 120 људи из Брезовица који су изнад манастира Белије прокопали пут на неколико места.

Почетком новембра Немци су са свих страна надирали према Ваљеву, па су се партизански одреди, који су се налазили у Тамнави и Раћевини, повлачили према Медведнику и Јабланику, углавном на територију Поћуте. Четници, који су на појединим местима држали положаје заједно са партизанима, узмичу у планинске крајеве. Првог новембра у Поћуту је дошао са својим одредом четнички капетан Драгослав Рачић. Сутрадан је ту одржан састанак Здравка Јовановића, команданта и Милосава Милосављевића, политичког комесара Ваљевског партизанског одреда са четничким капетанима Рачићем и Мари-

ћем. После тога, пошто није дошло до споразума о сарадњи Рачићев одред је отишао преко Мравињаца према Косјерићу, а Марићев на Дебело Брдо.

НОО у Поћути одржао је 3. новембра састанак на коме су размотрене могућности за безбеднији смештај партизанске болнице. Помишљало се најпре да се болница евакуише у Вујиновачу, под сам Јабланик, али је за правац њеног повлачења ипак одабран пут који води преко Дебелог Брда и Пашине равни према Рогачици и Ужицу. Одбор је за превоз обезбедио 65 запрежних кола и одредио одборника Момира Поповића да се стара о евакуацији. Четвртог новембра колона је кренула преко Вујиноваче и Дебелог Брда за Пашину раван где се ради одмора задржала два дана.

Увече, 4. новембра, четнички одред капетана Марића вратио се са Дебелог брда у Поћуту и од комесара економске базе Рада Бокића затражио да му се да муниција јер намерава да нападне Немце. Добивши сагласност од др Милоша Пантића, Бокић је дао Марићу 1500 пушчаних метака. Уместо према Ваљеву, четници су од Шарана скренули лево, према Ситаричком брду, где се налазила Четврта колубарска партизанска чета са командиром Добривојем Спасојевићем. Остале партизанске јединице биле су на положајима према Ваљеву. Четници су на превару разоружали целу чету од шездесет људи, повезали их и повели у Поћуту. Овде су напали на економску базу, успели су да разоружају и повежу двадесетак партизана који су се ту налазили, једино је успео да побегне комесар базе Раде Бокић. Пљачкајући партизанску економску базу четници су однели пуна кола готових бонова за ципеле, доста коже, брашна, шећера, пиринча и других намирница. Са пленом и заробљеним партизанима Марићеви четници су преко Брезовица отишли према Равној Гори. На ужичком путу наишли су на немачку патролу која је припуцала, што су заробљени партизани искористили да се ослободе. У четничком заробљеништву остао је само командир Добривоје Спасојевић који је стрељан у Жабарима, 7. новембра.

Напад четника на партизане изазвао је огорчење у народу овог краја, који је дотле веровао у искреност њихових изјава о спремности за борбу против Немаца.

Одбор је и у новонасталој ситуацији наставио свој рад старајући се о исхрани партизанских јединица, решавајући разне спорове настале између појединих мештана и ангажујући се на другим задацима.

Делови Рачићевог четничког одреда, који је у сукобу са партизанима разбијен на Карану, враћали су се преко Поћуте у Мачву. Група од 22 четника, предвођена поручником Сокићем, власником предратног београдског листа „Правда“, дошла је 13. новембра предвече у Грачаницу и захтевала од сељака да им обезбеде храну. Под изговором да храну дају Одбору, сељаци су их упутили да храну траже тамо. Четници су онда потребну храну узели на силу истукавши притом Светозара Лазаревића, старог 50 година. Општинску стражу, која се налазила на Шарану, неко је обавестио о четничком насиљу,

па када је ова група, настављајући пут, наишла туда стражари су је пресрели, све их разоружали и довели у Поћуту, у Одбор. Сокић је ту захтевао да му се омогући састанак са Милом Милатовићем, који се у то време налазио у Совчу. Четници су спроведени тамо, саслушани су, разоружани и онда пуштени да продуже пут.

Око 20. новембра почео је падати снег који је донео нове недаће. Уз несташицу жита јавила се и потреба обезбеђења одеће, обуће и огрева. Народноослободилачки одбор предузима мере да се помогне сиромашним породицама. Донета је, поред осталог, одлука да се у Поћути конфискује око 400 м³ дрва Стевана Букића, купљених за фабрику „Вистад”, и дао их партизанским јединицама и сиромашним породицама Јове Васиљевића, Руже Кнежевић, Будимира и Живојина Бурића, Грозде Велимировић и Стојана Велимировића. Организовао је превоз са Мравињаца заплењених дрва Живка Граовца. Ради тога ангажовано је 28 запрежних кола.

Стражари, који су били на тој дужности од оснивања Народноослободилачког одбора, сматрали су да није праведно исти људи стално да остану на дужности. У дужој дискусији о томе учествовао је и Миле Милатовић, а на крају Одбор је решио да ипак стража остане у истом саставу.

Јован Милутиновић из Брезовица жалио се Одбору да свештеник Живко Крупниковић одбија да врши устаљени црквени обред за његову славу Св. Аранђела. У Одбору се управо налазио Милосав Милосављевић који је позвао свештеника и скренуо му пажњу на обавезу вршења дужности да се не би стварао у народу утисак да он то не чини због комуниста. Одбор је затим издао писмени налог свештенику у коме се истицало да он своју дужност може вршити несметано.

У јеку прве непријатељске офанзиве на територију у околину Поћуте повукао се велики број партизанских снага и четника из одреда попа Зечевића и поручника Мартиновића. Јединице су биле размештене по свим селима овог краја, а заједнички штаб налазио се у Совчу.

Да би се у зимским условима помогло борцима, Народноослободилачки одбор је организовао плетење чарапа, рукавица и цемпера па су ради тога организована и многа прела. На њих су долазиле жене и девојке и свака доносила онолико вуне колико може да одреде за једно вече. Прела су држана у већим кућама тако да се на њима понекад сакупљало и до 200 жена. У Тубравићу су, на пример, одржавана у кућама Гвоздена Арсеновића и Богосава Јаковљевића. Прелима је скоро увек присуствовао по један одборник и делегат партизанске јединице која се налазила у селу и том приликом читане су вести са фронта, говорило се о положају сеоске жене пре рата и настојању да се он после ослобођења сасвим измени. Највише чуђења изазивао је став да ће у ослобођеној земљи и жене гласати. У већим кућама партизани су после прела давали приредбе. Где је било услова прављена је мања бина, а ако не онда се рецитовало из једног угла просторије. Прела и приредбе завршавали су се игранкама на којима су учествовали и борци.

Жене су партизанима прале и рубље, месиле хлеб и помагале у спремању хране. У овим пословима нарочито су се истакле Ката Никићевић, Живана Петровић и Даринка Марковић.

У селима се, у јесен и зиму 1941, осећала несташница соли па су због тога трпеле и партизанске јединице. Поједини сељаци су покушавали да је набаве у Ваљеву, али без већег успеха јер су трговци обично замењивали со за друге намирнице не продајући је за новац. Када је 5. децембра Антоније Миловановић из Вујиноваче донео из Ваљева 17 килограма соли то је за борце Подгорског батаљона био велики догађај.

Свођењем слободне партизанске територије на припланинско подручје, у околину Поћуте је дошао и Окружни комитет КПЈ за Ваљево који се сместио у кућу Михаила Живановића из Тубравића. У околним кућама налазила се техника Окружног комитета као и делови културне екипе. Ускоро је почело издавање цепних новина „Партизан“, листа ваљевских и подринских партизана.

Ситуација у којој су се после пада Ужица нашле партизанске снаге охрабрила је Стевана Букића, који се у Ваљеву, под заштитом окупатора осећао сигурним. У једном писму, упућеном Рајку Ковачевићу, поручио је да ће Немци убрзо доћи у Поћуту и тиме окончати комунистичку владавину. Притом је од Ковачевића тражио да са сељацима што пре доведе у исправно стање путеве и мостове који су били порушени да би се спречио продор непријатеља. Слично писмо упутио је и одборнику Јовану Радосављевићу који је, уплашен претњама, окупио двадесетак сељака на поправку пута Ваљево — Поћута, али га је у томе спречила партизанска патрола.

Нову болницу, смештену у кући Михаила Никићевића из Тубравића, организовао је почетком децембра др Димитрије Питовић. Болесници су смештени у пространу „оцаклију“ и две собе. Лежали су на простртој слами. Старајући се о рањеницима, жене Тубравића су сваког дана доносиле млеко, сир, кајмак и другу храну и плеле им цемпере.

По директиви Окружног комитета КПЈ организоване су у свим партизанским јединицама и на целој слободној територији припреме за дочек Нове године. Културна екипа Окружног комитета, смештена у Тубравићу, у кући Михаила Живановића, имала је пуне руке посла. По цео дан из куће се чуло куцање писаћих машина. Припремане су рецитације, скечеви, „врапчеви“ рапорти, реферати о досадашњим резултатима борбе и изгледима на победу. . . И жене села Тубравића су се ужурбале. Довршавале су рукавице и цемпере за борце, спремале поклоне. Одборници су позивали становнике на дочек Нове године који се организује у Букановића и Поповића кафани. На невеликој слободној територији Србије све је било у покрету, сви су причали о томе. Старијим људима, планинцима, никако није ишло у главу какав је то дочек Нове године кад још ни Божић није прошао.

Иако је напољу владала сурова хладноћа, у кафанама Поповића и Букановића у Поћути брзо је попуњен сав расположиви простор. Није било места ни за стајање, а камо ли за седење. Од мештана су

дошли сви омладинци и омладинке и понеки старији човек. Бина је импровизирана у углу. Жагор у једној од кафана престао је кад се на бини појавио Андрија Мазињанин, политички комесар Тамнавског батаљона. Пошто је поздравио борце и мештане, говорио је о рату са фашистима, неисцрпној снази Совјетског Савеза и осталих савезника и томе да победа мора бити на нашој страни. Затим су се рећале рецитације, борбене песме и на крају „врапчев” рапорт. После приредбе почела је играња, загрљени у колу су играли партизански борци и мештани симболишући јединство народа и ослободилачке војске. Чуо се и понеки пуцањ, то су комесари чета поздрављали долазак Нове године. После поноћи неутрвеним снежним стазама кретале су се у села групе мештана враћајући се својим кућама.

Непријатељ је све више стезао обруч око слободне територије, гомилао је своје снаге припремајући уништење преосталих партизанских јединица. У таквој ситуацији снабдевање партизана је бивало све теже, понестајало је муниције, обућа и одећа су се подерали. . .

Првог фебруара на партизане у Поћути и околини кренуле су јаке немачке и четничке снаге. Суочен са надмоћнијим непријатељем Ваљевски партизански одред се одлучио на повлачење у Вујиновачу, Ребељ и Брезовице, а четници и Немци улазе у Поћуту, да би одатле наставили за партизанима. Том приликом четници су заробили неколико рањеника евакуисаних из болнице која се налазила у кући Михаила Никићевића.

Одмах по доласку четника у Поћуту, 1. фебруара 1942. године, ухапшени су Рајко Ковачевић, председник Народноослободилачког одбора, Милисав Јелић Ђеба, секретар Одбора, Здравко Ранковић, Милован и Милорад Буричић, Милутин Јанковић и други. Затворени су у школску зграду у коју је доведен и већи број људи из других села. После три дана проведена у овом затвору Рајко Ковачевић је успео да искочи кроз прозор и побегне, а остали затвореници су спроведени у Ваљево.

Убрзо, из Ваљева се вратио Стеван Букић, а са њим долази и Божидар Матић, добровољачки официр. Они пред општином држе збор на коме изјављују да су партизани уништени и да се успоставља власт која је била и раније. Стеван Букић је поново председник општине. Тако је после пет месеци престао да постоји Народноослободилачки одбор у Поћути.